

De vrouw in het ambt aller gelovigen

Marianne Daverschoot

1. Bijbelse emancipatie

Jaren geleden hoorde ik een predikant voor de radio in het Engels bidden: "Wilt U de vrouw bevrijden om haar dienst ten volle te kunnen verrichten...."

Ik kan mij de meditatie waarvan dit gebed een onderdeel was, niet herinneren, maar ik heb nooit duidelijker de (mag ik het zo zeggen) 'bijbelse vrouwen-emancipatie-gedachte' horen verwoorden in een gebed. En dat in een tijd die toen, nog meer dan nu, bol stond van de discussies over vrouwenemancipatie in de wereld en in de kerk.

Toch had deze predikant evengoed of zelfs nog beter kunnen bidden: "Wilt U vrouwen en mannen bevrijden om hun dienst aan U en de naaste ten volle te kunnen verrichten." Want moeten vrouwen en mannen niet beiden verlost worden uit de knellende banden van de zonde? De zonde die hen vastketent aan hun eigen zelfzuchtige wil, in plaats van aan de verlossende wil van God, en die hun beider en hun gezamenlijke ontplooiing in de weg staat. Hun ontplooiing als christen, als drager van het ambt aller gelovigen, hun ontplooiing tot dienst.

2. Dagelijkse bekering

Als vrouw, en dat geldt evengoed voor een man, krijg je en houd je geen goed zicht op die dienst, als je dagelijkse bekering geen dagelijks gepraktiseerde opgave voor je is. We kunnen onze dagelijkse bezinning op onze relatie met God, onze Vader in Jezus Christus, niet missen. Het ons realiseren dat we zondaressen en zondaars zijn die van Gods genade moeten leven, hebben we elke dag weer heel hard nodig. Dit om het juiste zicht te krijgen op onszelf, op de naaste, op onze relaties, op onze moeiten en zorgen daarin, kortom, op datgene wat de Here daarin van ons vraagt.

Om met de schrijver van de brief aan de Hebreeënen te spreken, we moeten 'alle last afleggen en de zonde die ons zo licht in de weg staat', het oog daarbij richten op Christus onze geloofsvoleinder, om zo bevrijd onze dienst 'ten volle te kunnen verrichten'.

3. Samen in het ambt aller gelovigen

Een tweede punt om een juist zicht op die dienst te krijgen en te houden, is dat je als vrouwen en mannen samen, als broeders en zusters, geroepen bent het ambt aller gelovigen uit te oefenen. Samen ben je geroepen, samen ben je vrijgemaakt tot die ene prachtige dienst aan God en de naaste.

Dit confronteert ons echter direct met het bijbelse feit dat God aan mannen en vrouwen een onderscheiden plaats in dit leven heeft gegeven. Zonder dat dit iets afdoet aan hun gelijkwaardigheid en de waarde van hun beider dienstuitoefening (1 Kor 11:1-16).

We kennen de scheppingsorde. Adam is het eerst geschapen, Eva, zijn vrouw en hulp tegenover hem, daarna. Christus is het Hoofd van de man Adam en Adam is aangesteld als het hoofd van zijn vrouw. Hij zal haar moeten leiden en beschermen, zoals Christus, het Hoofd van de kerk, zijn gemeente. Eva moet zich onder Adams gezag en leiding schikken en haar man respecteren en eren als haar hoofd.

Deze lijn van hoofd en leidinggevende zijn van de man wordt doorgetrokken in de nieuwtestamentische tijd, met name ook als de ambten ingesteld worden. God geeft mannen in de kerk de taak om leiding te geven: onderwijzen met gezag, oordelen met bindend gezag en het bepalen van de koers in de kerk (1 Kor. 14:34-36 en 1 Tim.2:11-15).

Als we menen dat ons als vrouwen met het zó naspreken van Gods Woord grote beperkingen opgelegd worden, vergissen wij ons naar mijn mening.

Man en vrouw zijn beiden naar Gods beeld geschapen, beiden mogen zij als verlost kinderen van hun hemelse Vader het beeld van Christus vertonen in deze wereld, in het ambt aller gelovigen, een ieder op zijn/haar eigen plaats.

De vrouw is geschapen om hulp tegenover de man te zijn. Een vrouw is, om het zo maar eens te zeggen, aangelegd op dat hulp tegenover de man zijn, net zoals een man aangelegd is op het hoofd zijn van de vrouw. Uiteraard is dit hulp en hoofd zijn in de eerste plaats bedoeld voor de huwelijksrelatie, maar ik meen in de lijn van Gods Woord te blijven, als wij als vrouwen en als mannen onze scheppingsaanleg ook breder in de dienst aan God en de naaste moeten gebruiken en ontplooiën. Je kunt ook buiten het huwelijk als vrouw je aanleg tot hulp tegenover de man gebruiken om je dienst, je ambtsdragerschap, goed te vervullen. Evenzo kan een man zijn aanleg tot hoofd ook buiten het huwelijk gebruiken als ambtsdrager in het gewone en in het bijzondere ambt.

4. De dagelijkse praktijk

Wat betekent het voorafgaande nu voor het praktisch handelen voor de vrouw in het ambt aller gelovigen?

Het ambt aller gelovigen wordt uitgelegd als een drievoudig ambt: voor de vrouw het ambt van profetes, priesteres en koningin.

4.1. Profetes zijn: Christus' naam belijden in de kerk en de wereld met het woord en de daad en strijden tegen datgene wat zijn naam schade doet. Dat betekent bijvoorbeeld je betrokkenheid laten zien in het bidden, het zingen en het luisteren naar de preek 's zondags. Maar ook de rijkdom en de troost van het evangelie doorgeven in bijvoorbeeld ziekenbezoek, in het verenigings- en evangelisatiewerk en in het spontane gesprek met een buurvrouw of een collega op het werk. Nog een ander voorbeeld: waarom zou je niet in een zusterlijk en respectvol schrijven ongevraagd een voorstel over een bepaalde zaak aan de kerkeraad voorleggen, als je ervan overtuigd bent dat dit Gods eer en de naaste kan dienen? Je bent niet geroepen tot het bijzondere ambt, maar zou je aan dat ambt juist als vrouw geen hulpdiensten mogen bieden, dit in overeenstemming met je scheppingsaanleg?

Zouden aan de andere kant de bijzondere ambtsdragers op hun beurt ook geen hulpdiensten van vrouwen mogen vragen, niet alleen in het barmhartigheidswerk, maar ook daarbuiten? Juist om het bijzondere ambtswerk te steunen en de gezamenlijke dienst als mannen en vrouwen des te beter gestalte te geven? Om een voorbeeld te noemen: er wordt door bijzondere ambtsdragers, althans voor zover ik weet, betrekkelijk weinig advies in bepaalde zaken aan vrouwen gevraagd, terwijl er toch ook onder ons veel (ervarings)deskundige vrouwen op allerlei gebied zijn. Zou dat niet anders kunnen?

4.2. Priesteres zijn: het dankoffer brengen van ons aan God en zijn Zoon gewijde leven en daarin alles prijsgeven wat ons verhindert om de Here te dienen volgens zijn Woord.

Misschien is dit wel het moeilijkste onderdeel van ons ambtsdrager zijn. Want een levend dankoffer zijn in navolging van Christus kost zelfverloochening, kost vaak pijn en moeite in dit nog zozeer door de zonde aangetaste en gebroken leven. Een moeilijk huwelijk volhouden en toch niet in opstand leven, of blijmoedig jarenlang een demente ouder verzorgen, of te moeten leven met een gehandicapt lichaam en toch dankbaar zijn, kan het uiterste van een vrouw vragen. Maar deze offers in Gods kracht volbracht, brengen ook winst en dat is meer: genade en kracht om vol te houden ondanks de moeiten, en geloofsgroei en geloofsblijdschap.

4.3. Koningin zijn: strijden tegen de zonde. In de eerste plaats de zonde in onszelf, want zonde betekent slavernij en hoe meer slavin, hoe minder koningin.

Koningin zijn betekent ook strijden tegen de zonde om ons heen: in ons huwelijk, ons gezin, onze vriendenkring, in de kerk. Ook dat is geen geringe opgave. Daarin hebben we de leiding van Gods Woord en Geest hard nodig, net zo goed als voor ons profetes en priesteres zijn.

Koningin zijn betekent ook: de schatten en krachten die God ons in de schepping geeft, opdiepen en ontwikkelen. Dat betekent bijvoorbeeld, dat wij onze eigen scheppingsmogelijkheden, onze lichamelijke en geestelijke capaciteiten, maar ook die van anderen mogen (helpen) ontwikkelen. Door opleidingen te volgen, onze vakbekwaamheid bij te houden en zeker ook onze bijbelkennis te verdiepen. Het betekent onze capaciteiten en kennis te ontwikkelen om onze dienst aan de naaste in en buiten de kerk optimaal te kunnen vervullen.

5. Welke verschillen?

Grote verschillen in het praktisch handelen van man en vrouw in het ambt aller gelovigen zullen er niet zijn, al zal een vrouw met haar aanleg andere accenten leggen.

Het verschil voor de vrouw is naar mijn mening vooral, dat zij niet geroepen kan worden tot één van de bijzondere ambten, maar wel geroepen is krachtens haar ambt en geholpen door haar scheppingsaanleg om de ambtsdragers in die bijzondere ambten te steunen, te helpen.

Helpen in de kerk is geen meeregeren, geen mee-leidinggeven. Over het afwijzen van dit leidinggeven in de kerk door vrouwen is de Bijbel duidelijk genoeg. Daar liggen onze ontplooiingskansen niet. Maar kansen voor de ontplooiing in de kerkelijke hulpverlening zijn er naar mijn mening te over. Meer dan genoeg voor een heel vrouwenleven! Ik ben dan ook heel blij met het doordenken van en het schrijven en spreken over uitbreiding van de vrouwelijke hulpverlening in de kerk: door professor Van Bruggen ten aanzien van de diaconale hulpverlening en door professor Te Velde ten aanzien van pastorale hulpverlening aan bejaarden. Ik hoop ook van harte dat in dit nieuwe vergaderseizoen hierover doorgestudeerd, doorgedacht en doorgesproken wordt op de vrouwen- en mannenverenigingen en bijbelstudieclubs.

Geraadpleegde literatuur:

Boeken

J. van Bruggen, *Emancipatie en Bijbel*. 1975.

K. Deddens, *De dienst van de vrouw in de kerk*. 1978.

J. van Bruggen, *Ambten in de apostolische kerk*, 1984.

Vrouw wie ben je. Uitgave Bond van Geref. Meisjesverenigingen in Nederland, 1988.

M. Wilcke-v.d. Linden e.a., *Op haar plaats*, 13 vrouwen over hun positie in de kerk en de maatschappij. 1992.

Artikelen

Artikelenserie in de *ND-Variant* over vrouwenkiesrecht, eerste kwartaal 1987.

M. te Velde, Koffieschenken of meebouwen. In: *Rondom het Woord*, juni/juli 1990, nr 6.

J. van Bruggen, artikelenserie over de positie van mannen en vrouwen in de kerk. In: *De Reformatie*, 22 en 29 februari en 7 maart 1992.